

A hepatitis C vírus fertőzések értékelése a szakértői gyakorlatban

Dr. Danics Krisztina

SE ÁOK Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézet

1

I. Tényállás, kórtörténeti összefoglaló

- 1992. július 01-je előtti káresemények általában (2013. évi eset)

II. Jogi indokolás

- EBH 2003. 863. számú eseti döntése alapján: vérkészítménnyel okozott hepatitis C vírusfertőzés esetében *fennáll az Állam kártalanítási kötelezettsége* (nem a szolgáltatóé!)
- Káresemény időpontjának fontossága: 1992.07.01. előtt - 1972.évi II. Tv. (Eütv.)
- *Forrás: Fővárosi Bíróság 28.P.634.844/2004/34.*

II. Jogi indokolás

- 22.§ (1) Ha jogszabály vagy hatóság kötelező rendelkezése alapján végrehajtott **egészségügyi intézkedés folytán az állampolgár egészségében vagy testi épségében károsodott**, megrokkant vagy meghalt, őt, illetőleg az általa eltartott hozzátartozóit **az állam kártalanítja** mindazért a kárért, amely a társadalombiztosítás szolgáltatásai alapján nem térül meg. **Nem köteles** az állam kártalanítást adni, **ha a kár a károsult felróható magatartása miatt következett be**. Ha a kárnak csak egy része vezethető vissza a károsult felróható magatartására, részleges kártalanításnak van helye.
- (2) A kártalanítás módjára és mértékére a **Polgári Törvénykönyv**nek a kártérítésre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. A károsult igényének érvényesítése **bírósági útra** tartozik.

II. Jogi indokolás

- ▶ 1972. évi II. tv. (Eütv.) 58.§ (3): Ha a gyógyszer összetétele és minősége **megfelel** a Gyógyszerkönyvben, illetőleg a törzskönyvezés (nyilvántartásba vétel) alkalmával megállapított **előírásoknak, és ennek ellenére** alkalmazása folytán **az állampolgár egészségében vagy testi épségében előre nem látható károsodást szenvedett**, megrokkant vagy meghalt, őt, illetőleg az általa eltartott hozzátartozóit az **állam kártalanítja**. A kártalanításra a 22. §-ban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

II. Jogi indokolás

- ▶ Vér ≠ gyógyszer (ugyanakkor gyógyszerként került felhasználásra)

II. Jogi indokolás

- ▶ *Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.224/2008/2.:*
- ▶ A kártérítési kötelezettségnek nem feltétele a felróhatóság, így az alperes nem mentesülhet kötelezettsége alól azzal, hogy a vírust 1989-ben fedezték fel, illetve a vér, vérkészítmények alkalmazását az orvostudomány akkori állásának megfelelően biztosították.

II. Jogi indokolás

- **BDT.2000.232., EBH 2003/863.**
- **Az állam kártalanítási felelősségének megalapozásához nincs szükség annak teljes bizonyossággal történő bizonyítására, hogy a hepatitis C vírusfertőzést a vérátömlesztés okozta.**

III. Vagyon és nem vagyon kár

- A betegség lehetséges alakulása, a kezelés lehetséges eredményessége, kilátások.
- **Vagyon kár (többletköltségek, diéta).**
- Nem vagyon kár (kezelés mellékhatásai, **kiújulás lehetősége**, pszichés következmények).

Ellenkérelem – alperesi oldal

- **Vér, vérkészítmény nem minősül gyógyszernek**
- **Ok-okozati összefüggés fennállás vitatása (egyéb kockázati tényezők fennállása)**
- **Nem vagyoni kárigény eltúlzott**
- **Idő előtti feltételezések**

I. Bíróság által feltett kérdések

- I/1. **Megállapítható-e** az orvosi dokumentációk alapján, hogy a felperes idült vírusos **C-típusú hepatitis fertőzésben szenved?**
- I/2. **Milyen módokon következhet be** hepatitis C fertőzés, mi a legvalószínűbb oka a felperes Hepatitis C vírusfertőzöttségének? Fennáll-e a lehetősége, hogy nem vérkészítmény útján fertőződött meg? Kizárható-e, hogy a felperes a 1984-ben kapott vértranszfúzió során fertőződött? Ha igen, mikor és milyen módon kaphatta el a fertőzést?
- I/3. **Ismertesse a Hepatitis C fertőzés lényegét**, lefolyását, jellemzőit, a gyógykezelés lehetőségeit, a betegség prognózisát általánosságban! Milyen életmódbeli változtatások szükségesek ennél a betegségnél?
- I/4. **Véleményezze felperes jelenlegi státuszát**, határozza meg, hogy a HCV fertőzöttsége miatt milyen problémái, tünetei, betegségei alakultak ki? Szükséges-e bármely **életmódbeli változtatás**? Van-e a felperesnek egyéb a fertőzéssel **összefüggésben nem álló betegsége**? Ha igen, melyek ezek, mióta léteznek, közrehatottak-e a felperes jelenlegi állapotának kialakulásában?
- I/5. Amennyiben orvosszakmailag lehetséges, **prognosztizálja felperes egészségügyi állapotának alakulását**, a betegség lefolyását, lehetséges következményeit. Ismertesse az antivirális kezelés eredményét, az **esetleges kiújulás lehetőségére** nézve is, mit jelent a **HCV PCR negativitás**?

I. Bíróság által feltett kérdések

- I/6. A fertőzöttség illetve az anitvirális kezelés okán a felperes **milyen kezelésre, gyógyszerre, gyógyhatású készítményre, vitaminokra, speciális étrendre** szorul/szorult, milyen időtartamban?
- I/7. Mekkora ezek **havi költsége** (a diéta vonatkozásában az átlagos, egészséges étrendet meghaladó költség 2017-es árszinten)?
- I/8. A fertőzöttség ténye és az orvosi kezelések mennyiben változtatták meg a **felperes pszichés státuszát**, a változás mennyiben tekinthető véglegesnek, hogyan befolyásolja és befolyásolta a mindennapi életvitelét, kezelhető-e, betegség szintet elérő pszichés változásról van-e szó? A HCV betegségről való tudomásszerzést megelőzően fennállt-e pszichés megbetegedés a felperesnél? Prognosztizálható-e, hogy milyen időtartamban igényel pszichés gondozást?
- I/9. A fertőzöttséggel összefüggésben **többletköltség merül-e fel**, ha igen, melyen okból és amennyiben meghatározható, milyen mértékben?
- I/10. Az antivirális kezelés **milyen mellékhatásokkal** járhat, a felperes által észlelt tünetek összefüggésbe hozhatók-e a kezeléssel?

I. Bíróság által feltett kérdések

- I/11. A felperes fertőzöttsége, illetőleg a kezelés okán szükséges-e **háztartási kiségitő alkalmazása**, ha igen, mely időtartamban?
- I/12. Mely okból, betegséggel összefüggésben volt kénytelen a felperes 2015 decemberében **táppénzre** menni?
- I/13. A **rokkantsági ellátást** megállapító határozat mely betegségek okán, azokkal összefüggésben állapította meg az 50% mértékű egészségkárosodást, az milyen jellegű összefüggésben áll a felperes HCV fertőzöttségével? Megállapítható-e, hogy az 50% egészségkárosodás egészében vagy csak részben hozható összefüggésbe a HCV fertőzöttséggel és annak következményeivel? Ha csak részben áll meg az okozati összefüggés, megállapítható-e, hogy milyen arányú az egészségkárosodás a HCV fertőzöttséggel és annak következményeivel összefüggésben?
- I/14. A nyelőcső-visszeresség kialakulása okozati összefüggésben áll-e a HCV fertőzöttséggel?
- I/15. Válaszolja meg – a fentieket meghaladóan – a felperes 12. sorszám alatt, alperes 11. sorszám alatt előterjesztett kérdéseit.

II. Felperesi kérdések

- ▶ II/1. Általánosságban milyen módon következhet be (illetve következhetett be a vírus szűrése előtt) hepatitis C fertőzés?
- ▶ II/2. A felperes F/2 alatt csatolt zárójelentése (1984) szerint vértranszfúziót kapott. Lehetséges-e hogy ezen alkalommal történt vértranszfúzió során következett be a HCV fertőzés?
- ▶ II/3. Felperes esetén a vértranszfúzión kívül egyéb terjedési módok lehetőségére vonatkozó szerepel-e a kórtörténeti dokumentációban illetve a peranyagban?
- ▶ II/4. **Megoldott volt-e 1984-ben a véradók hepatitisz C vírus irányába történő szűrése?**
- ▶ II/5. Felperes valószínűsíthetően milyen módon (mely a legvalószínűbb ok) fertőzött meg a hepatitis C vírussal?

II. Felperesi kérdések

- ▶ II/6. Milyen antivirális kezelést kapott felperes, az milyen eredménnyel járt, miért kellett a kezelést felfüggeszteni?
- ▶ II/7. Az alkalmazott antivirális kezelésnek jelentkeztek-e felperesnél mellékhatásai, ha igen, melyek?
- ▶ II/8. **Milyen további kezelési lehetőségek vannak?**
- ▶ II/9. (Általánosságban kérdezve)
- ▶ II/9/a. Mit jelent ha, ha az antivirális kezelés sikeres?
- ▶ II/9/b. Fennáll-e ilyen esetben a kiújulás lehetősége, ha igen, mekkora eséllyel? A HCV RNS negativitása esetén kijelenthető-e a teljes bizonyossággal, hogy a betegség később nem, újul ki?
- ▶ II/10. Indokolt-e, ha igen milyen gyakorisággal és miért felperes hepatológiai vagy egyéb orvosi kontrollja a májbetegsége miatt? Ha igen, milyen rendszerességgel milyen kontrollvizsgálatok elvégzése szükséges időről-időre?

II. Felperesi kérdések

- ▶ II/11. Miként befolyásolhatja az életkilátásokat és az életminőséget az idült C hepatitis, milyen lefolyású lehet e betegség (általánosságban)?
- ▶ II/12. Az elvégzett **FibroScan** vizsgálat eredménye „súlyosfokú fibrosis” (F3).
- ▶ II/12/a. Kérem magyarázza a szakértő laikusok számára közérthetően, hogy mit jelent fenti lelet!
- ▶ II/12/b. Miként befolyásolja ezen leletben írt állapot a beteg életkilátásait? Milyen következményekkel járhat fenti állapot?
- ▶ II/12/c. Visszafordítható-e a súlyos májfibrosis sikeres antivirális terápia révén?
- ▶ II/12/d. Progrediálhat-e a súlyos májfibrosis (májbetegség) sikeres antivirális kezelés útján is?
- ▶ II/13. Lehet-e prognosztizálni a betegség (májbetegség) lefolyását, illetve milyen várható kórlefordulás lehetséges felperesnél?
- ▶ II/14. Indokolt-e, ha igen milyen életmódbeli megszorításokat az idült C hepatitis illetve a májbetegség felperesnél?
- ▶ II/15. Milyen okból volt kénytelen felperes 2015. decemberében táppénzre menni 2015. decemberében?

II. Felperesi kérdések

- II/16.A Vas Megyei Kormányhivatal 2016.10.06. napjától rokkantsági ellátást állapított meg felperes javára, tekintettel a megállapított 50 % össz-szervezeti egészségkárosodásra (egészségi állapot 50 %). Az 50 % össz-szervezeti egészségkárosodást, mely betegségek okozták, ezen betegségek összefüggésben állnak-e felperes HCV fertőzöttségével illetve májbetegségével ? Az 50 % össz-szervezeti egészségkárosodás teljes egészében vagy csak részben tulajdonítható-e a HCV fertőzöttségnek/májbetegségnek illetve annak következményeinek? Ha csak részben, kérem jelölje meg, hogy hány % egészségkárosodás tulajdonítható a HCV fertőzöttségnek/májbetegségnek illetve annak következményeinek?
- II/17.Felperes gyengeségre, szédülésre, álmatlanságra, jelentős fogyásra (20-23 kg lsd. 2015.12.14-ei ambuláns lap F/8, illetve 8. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal) (is) panaszkodik.
- II/17/a. Ezen panaszok orvos-szakmailag összefüggésben állnak-e a májbetegséggel vagy annak bármely (akár pszichés) következményével?
- II/17/b. Alátámasztható-e, indokolható-e orvos-szakmailag, hogy felperes a **háztartási munkákat elvégezni nem illetve csak részben tudja** illetve orvos-szakmailag javasolt-e a fizikai megterhelés mellőzése, kímélő életmód? Ha csak részben, mely háztartási munkák elvégzésére lehet képes felperes egészségi állapota alapján, s melyekre nem, melyek mellőzése javasolt orvos-szakmailag?

II. Felperesi kérdések

- II/18. A 2016.11.30-ai felperesi beadvány 2. oldal 1.2. pontjában felsorolt gyógyszerek szedése indokolt-e felperesnél, ha igen milyen adagolással? Ezen gyógyszerek szedését a májbetegség és/vagy annak bármely következménye indokolja-e? Javallották-e ezen gyógyszereket a felperes kezelőorvosai, ha igen, mikortól, egyetért-e a szakértő ezen javallatokkal?
- II/19. Szükséges-e felperesnek diétát tartania, ha igen milyen jellegű, összetételű diétát? Ha szükséges diétát tartania, az milyen havi többletköltséggel járhat havonta a 2015-ös, 2016-os, illetve 2017-es árviszonyokat figyelembe véve?
- II/20. Felperes 2015. októbere óta áll pszichiátriai kezelés, gondozás alatt.
- II/20/a. Befolyásolta-e (befolyásolja-e), ha igen miként felperes pszichés állapotát a HCV fertőzöttség?
- II/20/b. Ha igen, kialakult-e a betegségi szintet elérő pszichés kór állapot felperesnél?
- II/20/c. Indokolt-e felperes rendszeres pszichés gondozása, ha igen miként, milyen terápia szükséges, az milyen eredménnyel jár(t)?
- II/20/d. Van-e illetve feltárható-e arra nézve bármely adat, hogy felperesnél HCV fertőzöttségéről való tudomásszerzést megelőzően fennállt volna pszichés megbetegedés, kór állapot?

III. Alperesi kérdések

- ▶ III/1. **Kétséget kizáróan megállapítható-e** felperes hepatitis C vírusfertőzöttségének oka?
- ▶ III/2. **Mikor, hol, melyik egészségügyi intézményben** állapították meg először felperes hepatitis C vírusfertőzöttségét?
- ▶ III/3. Felperes mely orvosi dokumentumból vagy orvosi tájékoztatásból szerzett tudomást hepatitis C vírusfertőzöttségéről?
- ▶ III/4. **Károsodott-e felperes egészsége** a hepatitis C vírusfertőzés következtében?
- ▶ III/5. Felperes mely orvos mikori tájékoztatásából szerzett, illetve szerezhett tudomást arról, hogy hepatitis C vírusfertőzöttsége miatt károsodott az egészsége?

III. Alperesi kérdések

- III/6. Károsodott-e felperes mája a hepatitis C vírusfertőzés miatt?
- III/7. Változott-e, ha igen, miben felperes életvitele a hepatitis C vírusfertőzöttség következtében?
- III/8. Mikor kezdődött, mennyi ideig tartott, mikor és milyen eredménnyel fejeződött be felperes antivirális kezelése?
- III/9. Felperes vírushordozó vagy vírusmentes-e?
- III/10. Felperes jelenlegi egészségi állapotát befolyásolja-e felperes hepatitis C vírusfertőzöttségen kívüli esetleg korábban fennállt vagy fennálló betegsége?

III. Alperesi kérdések

- III/11. Okozott vagy okoz-e felperes számára a hepatitis C vírusfertőzöttség a mindennapi életben nehézséget?
- III/12. Felperes hepatitis C vírusfertőzöttsége hátrányosan befolyásolja-e, ha igen, miben a **társadalmi életben való részvételét**?
- III/13. Felperes hepatitis C vírusfertőzés okozta betegsége miatt egészségi állapota befolyásolja-e a háztartási munka elvégzését?
- III/15. Felperes hepatitis C vírusfertőzés okozta betegsége miatt egészségi állapota szükségessé teszi-e segítség igénybevételét a **háztartás munka** elvégzéséhez?

Kompetencia kérdések

- **Pszichológus szakértő**
- **Pszichiáter szakértő**
- **Dietetikus szakkonzultáns**
- **Eseti szakértők, szakkonzultánsok**

Szakértői vizsgálat során tisztázni kell...

- **Fennáll-e fertőzöttség**
- **Hepaticus, extrahepaticus megjelenés (depresszió...)**
- **Felperes egyéb betegségei**
- **Kezelés alatt nem áll**
- **Kezelés alatt áll: interferon, interferonmentes (depresszió...)**
- **Kezelés mellékhatása**

Következtetések

- **Hepatikus érintettség: laborvizsgálatok, UH, FibroScan, biopszia**
- **Extrahepaticus érintettség**
- **Hepatitis C vírustól függetlenül fennálló betegségek**
- **Kezelés mellékhatásai**

Következtetések – legvitatottabb kérdések

- **Diéta**
- **Higiéniás többletköltség**
- **Háztartási többletköltség**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!